

სკოპინგის დასკვნა N 49

საქმიანობის დასახელება: 9000 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „პეტროლჰაბი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ალთაკლია;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 29.06.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ჯეოკონი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „პეტროლჰაბის“ მიერ წარმოდგენილია - გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ალთაკლიაში 9000 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ალთაკლიაში, შპს „დეკა ინვესტის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ: 81.06.00.089). საპროექტო ტერიტორიის GPS - კოორდინატებია: X - 500495,3919 Y - 500495,39; X - 500321,6641 Y - 500321,66; X - 500407,3934 Y - 500407,3934; X - 500582,0714 Y - 500582,07. საპროექტო ობიექტის მშენებლობისთვის საჭირო სამშენებლო მოედნის ფართობია - 21 000 მ². სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 690 მეტრის მანძილით. ამასთან, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრიდან 560 მეტრში ფიქსირდება შენობა-ნაგებობა, რომლის ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაცია გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. ზედაპირული წყლის ობიექტი (მდ. მტკვარი) საპროექტო ტერიტორიიდან დაცილებულია დაახლოებით 970 მეტრით. დოკუმენტის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიიდან 500 მ რადიუსში განთავსებულია მეტალურგიული საწარმო და ასფალტის საწარმო.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი. უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა უარყოფილია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი დადებითი სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას. მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე უმოქმედობის ალტერნატივა განხილული იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე, ასევე მითითებული იქნეს საქმიანობის განუხორციელებლობის (უმოქმედობის) შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერა. ნავთობპროდუქტების საცავის ადგილმდებარეობის ორი ალტერნატიული ვარიანტის (I - გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ ალთაკლია; II - ქ. თბილისი, ფონიჭალის დასახლება) შედარებითი ანალიზის საფუძველზე, მათ შორის უახლოეს მოსახლემდე დაშორების მანძილის გათვალისწინებით, უპირატესობა მიენიჭა I

ალტერნატიულ ვარიანტს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტის ფარგლებში საუკეთესო ტექნოლოგიები შერჩეულ იქნა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით.

ნავთობპროდუქტების საცავის შემადგენელი ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტებია: სარეზერვუარო პარკი; ნავთობპროდუქტების სატუმბი სადგურები; რკინიგზის ჩიხი, საწვავის დასაცლელი ესტაკადა; ადმინისტრაციულ-საყოფაცხოვრებო შენობა; ნავთობპროდუქტების ავტოგასამართი კუნძული; ნავთობდამჭერი; ხანძარსაწინააღმდეგო სისტემა. სარეზერვუარო პარკში საწვავის მიღება-შენახვა-გაცემისთვის დაგეგმილია ათი (10) ერთეული მიწისზედა, ლითონის ვერტიკალური ცილინდრული რეზერვუარის (ჯამური მოცულობით - 9000 მ³) განთავსება, რომელთაგან ხუთი (5) ერთეული (N1, N3, N5 და N7 რეზერვუარები - 1000 მ³ მოცულობის; N 9 - 500 მ³) განკუთვნილი იქნება ბენზინის საწვავისათვის, ხოლო ხუთი (5) ერთეული (N2, N4, N6 და N8 რეზერვუარები - 1000 მ³; N10 - 500 მ³) დიზელის საწვავისათვის. ნავთობპროდუქტების საცავის წლიური ტვირთბრუნვა იქნება 90 000 მ³ (90 000 000 ლიტრი) წელიწადში საწარმო იმუშავებს 365 დღე, დღეში 2 ცვლით და 8-საათიანი გრაფიკით. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, დაღვრილი ნავთობპროდუქტების ლოკალიზაციის მიზნით სარეზერვუარო პარკის ირგვლივ, მთელ პერიმეტრზე დაგეგმილია პირამიდის ფორმის თიხის შემოზვინვის (სიგანე - 50 სმ; სიმაღლე-120 სმ) მოწყობა. რეზერვუარების პარკის მთელი ტერიტორია, შემოზვინვის შიგნით, დაიფარება (30 სმ-ის სისქის) თიხის ფენით.

საპროექტო ობიექტის ტექნოლოგიური პროცესი გულისხმობს ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა-გაცემას. ვაგონცისტერნებიდან ნავთობპროდუქტების მიღება გათვალისწინებულია რკინიგზის ჩამოსასხმელი ესტაკადით, ვაგონცისტერნების დასაცლელად გამოყენებული იქნება ქვედა დამცლელი მოწყობილობა. რკინიგზის ჩიხს ექნება მიმღები კოლექტორის ორი ხაზი - ბენზინისა და დიზელის საწვავისთვის ვაგონცისტერნებიდან ნავთობპროდუქტების ჩასხმა რეზერვუარებში, ხოლო რეზერვუარიდან ავტოცისტერნებში გაცემა იწარმოებს სატუმბი სადგურების (ტუმბოების) საშუალებით. ავტოცისტერნებში საწვავის გაცემა გათვალისწინებულია გადახურულ მოედანზე (ავტოგასამართ კუნძულზე), ავტოცისტერნებში საწვავის ზედა ჩასხმის დანადგარით. დოკუმენტის მიხედვით, ტექნოლოგიური მილგაყვანილობის ძირითადი ნაწილის განთავსება დაგეგმილია მიწის ზედაპირზე-რკინაბეტონის დაბალ საყრდენებზე. **სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს სატუმბი სადგურების შესახებ ინფორმაცია, ტიპის, წარმადობისა და სხვა საპროექტო მახასიათებლების მითითებით.**

დოკუმენტის თანახმად, ობიექტზე წყლის გამოყენება დაგეგმილია სასმელ-სამეურნეო; საწარმოო (რეზერვუარების რეცხვისათვის, ტექნოლოგიური მოედნების მოსარეცხად, მწვანე ნარგავების მორწყვისათვის) და სახანძრო მიზნებისთვის. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყალმომარაგებისთვის დაგეგმილია ჭაბურღილის მოწყობა. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეკრებისთვის დაგეგმილია ბეტონის საასენიზაციო ორმოს მოწყობა, რომელიც განიტვირთება შესაბამისი სამსახურის მიერ და ჩაშვებული იქნება გარდაბნის საკანალიზაციო კოლექტორში ან/და გამწმენდ ნაგებობაში. საწარმოო (რეზერვუარებისა და ტექნოლოგიური მოედნების ნარეცხი წყლები) და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების შეკრებისა და არინების მიზნით დაგეგმილია სადრენაჟო სისტემის მოწყობა. სისტემის მიერ შეგროვებული საწარმოო-სანიაღვრე წყლები ჩაშვებული იქნება სალექარში, ხოლო შემდეგ მექანიკურ გამწმენდ ნაგებობაში (6 ლ/წმ წარმადობით). გაწმენდილი წყლის ჩაშვება დაგეგმილია სპეციალურ ტბორში, რომლის შესახებ ინფორმაცია გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.

ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია როგორც სახიფათო, ისე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა გათვალისწინებულია ქ. რუსთავის დასუფთავების სამსახურის მიერ, **რაც ობიექტის საპროექტო ადგილმდებარეობის (გარდაბნის მუნიციპალიტეტი) გათვალისწინებით გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას.** საწარმოო, მათ შორის, სახიფათო ნარჩენები შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნარჩენების მართვაზე ნებართვის მქონე ორგანიზაციას. **საქმიანობის სპეციფიკის მიუხედავად დასაზუსტებელია ასევე ინფორმაცია ნავთობშლამების და მათი მართვის შესახებ, რომელიც ტექნოლოგიური ციკლის მუდმივი თანმდევი და საჭიროებს სათანადო გარემოსდაცვითი მართვის ღონისძიებების დაგეგმვას.**

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისთვის, შემცირებისთვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფა ძირითადად მოსალოდნელია: რეზერვუარებიდან; სატუმბი სადგურებიდან; ნავთობპროდუქტების გაცემის უბნიდან, ასევე ნავთობდამჭერიდან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობა-ოპერირების ფაზებზე ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი საცხოვრებელი განაშენიანების საზღვარზე - 0,990 კმ არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს. **აღნიშნული საკითხი, უახლოეს მოსახლემდე მანძილის დაზუსტების საფუძველზე, გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ შესწავლა-შეფასებას, მოსალოდნელი ემისიების დაზუსტებული რაოდენობრივ-ხარისხობრივი მახასიათებლების მითითებით.**

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. განცხადებები ასევე განთავსებული იქნა გარდაბნის მუნიციპალიტეტში ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. აღნიშნულ სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 22 ივლისს. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „პეტროპაზის“, შპს „ჯეოკონის“ და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. აღთაკლიას წარმომადგენლები, ასევე ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნები/მოსაზრებები ეხებოდა პროექტის განხორციელების ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელ ზემოქმედებას და დადებით სოციალურ-ეკონომიკურ საკითხებს. საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ ზემოქმედება ძირითადად ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების გავრცელებასთან იქნება დაკავშირებული, რომელიც არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს. კომპანიის წარმომადგენლის განცხადებით, ნავთობპროდუქტების საცავის ფუნქციონირების პერიოდში დასაქმებულთა უმრავლესობა ადგილობრივი მოსახლეობა იქნება, ამასთან კომპანია ადგილობრივებისთვის დაგეგმვას შესაბამის სოციალურ პაკეტებს.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დაგეგმილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესასწავლი ინფორმაცია, გზის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
4. **გზის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის განხორციელების საჭიროების დასაბუთება;
  - დაგეგმილია საქმიანობის აღწერა;
  - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა-დახასიათება, მათ შორის: საკადასტრო კოდი, საპროექტო ტერიტორიის Shp ფაილები და GIS კოორდინატები;
  - ნავთობპროდუქტების საცავის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით (მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევისა და ხმაურის გავრცელების წყაროების მითითებით);
  - სარეზერვუარო პარკიდან, მათ შორის საწვავის მიღება-გაცემის უბნებიდან, დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე (შენობა-ნაგებობამდე) და სხვა უახლოეს (ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ) ობიექტამდე;
  - ინფორმაცია 500 მეტრის რადიუსის საზღვრებში არსებული, მათ შორის საქმიანობის ანალოგიური, ობიექტების შესახებ (მანძილებისა და საქმიანობის მითითებით);
  - გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის წარმოდგენილი იქნეს უმოქმედობის (ნულოვანი), ტექნოლოგიური და ობიექტის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთების მითითებით. გზის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ადგილმდებარეობის ალტერნატივებიდან შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი, სოციალურ-

ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები. ამასთან, მნიშვნელოვანია გზის ეტაპზე უმოქმედობის ალტერნატივა განხილული იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე, ასევე მითითებული იქნეს საქმიანობის განუხორციელებლობის (უმოქმედობის) შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერა;

- დეტალური ინფორმაცია დაგეგმილი პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი სამუშაოების/ღონისძიებების შესახებ;
- ნავთობპროდუქტების საცავის შემადგენელი და დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, შესაბამისი თანდართული სქემით და სიტუაციური ნახაზებით;
- სარეზერვუარო პარკის დეტალური აღწერა-დახასიათება. მათ შორის, სარეზერვუარო პარკში განსათავსებელი რეზერვუარების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ტიპი, მოცულობა, ფუნქცია და სხვ);
- თითოეული რეზერვუარის და მათი ჯამური მოცულობის შესახებ ინფორმაცია (თითოეული რეზერვუარის ფუნქციური დატვირთვის მითითებით);
- რეზერვუარების დასუფთავების ტექნოლოგიის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია. მათ შორის ინფორმაცია რეზერვუარის ჰაერის მაღალი წნევის მეშვეობით დასუფთავების შესაძლებლობის შესახებ;
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიის შესაბამისი მოპირკეთების შესახებ ინფორმაცია (ჰიდროსაიზოლაციო ფენის აღწერა);
- დეტალური ინფორმაცია რეზერვუარ(ებ)იდან შესაძლო დაღვრილი ნავთობპროდუქტის მოცულობის შეკავების უზრუნველყოფის შესახებ (სარეზერვუარო პარკის შემოზვინვის დეტალური დახასიათება, რომლის პარამეტრები და შიდა სასარგებლო მოცულობა გაანგარიშებული უნდა იყოს ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის ეფექტური შეკავებისთვის);
- სარეზერვუარო პარკში ავარიულად დაღვრილი პროდუქციის შემდგომი მართვის ღონისძიებების დეტალური აღწერა. ასევე ტექნოლოგიური მილგაყვანილობის ან/და სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობების დაზიანებისას შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
- ნავთობპროდუქტების დაცლა-გადატვირთვის ოპერაციებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის დეტალური აღწერა, მათ შორის: დაზუსტებული ინფორმაცია სატუმბი სადგურების შესახებ (ტუმბოების რაოდენობის, პარამეტრებისა და წარმადობების მითითებით), ტექნოლოგიური მილების, სარკინიგზო ჩიხისა და ავტოგასამართი კუნძულის შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია არსებული რკინიგზის ხაზიდან საპროექტო ტერიტორიამდე (90 მ) ახალი სარკინიგზო ხაზის და სარკინიგზო ჩიხის მოწყობის შესახებ, საპროექტო პარამეტრებისა და მოწყობის გეგმის, ასევე მოსალოდნელი ზემოქმედების მითითებით. ამასთან წარმოდგენილი უნდა იქნეს საკითხის სს „საქართველოს რკინიგზასთან“ შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის და ტექნოლოგიური ციკლის დეტალური აღწერა (ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა-გაცემის პროცედურების/ოპერაციების დეტალური, თანმიმდევრული დახასიათება). მათ შორის, ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის უბნების დეტალური აღწერა;

- დაგეგმილი საქმიანობის ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი). ინფორმაცია ნავთობპროდუქტების საცავის საპროექტო წარმადობის-ტვირთბრუნვის შესახებ (საწვავის წლიური ტვირთბრუნვის მითითებით);
- ამასთან, ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის **გეგმა-გრაფიკის შესახებ ინფორმაცია**, საპროექტო სამუშაო რეჟიმის დეტალური დახასიათებით;
- ტექნოლოგიური ციკლის ჰერმეტიულობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია აირგამწმენდი სისტემის შესახებ (აირგამწმენდი სისტემის შესაბამისი საპასპორტო მონაცემების და ეფექტურობის მითითებით), მათ შორის ინფორმაცია ობიექტზე რეკუპერაციის სისტემის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ;
- ნავთობპროდუქტების ტრანსპორტირების დეტალური აღწერა, სამოდრაო მარშრუტების და ტრანსპორტირების სქემის მითითებით (სატრანსპორტო ნაკადების მართვის გეგმა);
- ინფორმაცია კომპანიის საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების (კოდი, დასახელება, მახასიათებელი, რაოდენობა და ა.შ) და მათი შემდგომი მართვის შესახებ ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად (ნარჩენების მართვის გეგმა);
- **დეტალური ინფორმაცია** ტექნოლოგიური პროცესების (მათ შორის, გამწმენდ/ნავთობდამჭერ მოწყობილობებში, რეზერვუარებში და გროვილი ნავთობშლამების) დროს წარმოქმნილი ნავთობშლამების შესახებ, მოსალოდნელი რაოდენობის და შემდგომი მართვის კონკრეტული ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, დაზუსტებული ინფორმაცია ნავთობშლამების დროებითი დასაწყობებისა და ტერიტორიიდან გატანის პერიოდულობის შესახებ;
- ინფორმაცია ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო/ტექნიკური წყალმომარაგების საკითხების შესახებ;
- საპროექტო ობიექტის წყალმომარაგების მიზნით ჭაბურღილის გამოყენების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია, ჭაბურღილის გამოყენების შესაბამისი ლიცენზიის მითითებით;
- ინფორმაცია წყლის სამარაგო რეზერვუარების შესახებ;
- **დაზუსტებული ინფორმაცია** სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო/ტექნიკური წყლების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია ტექნოლოგიურ ციკლში წყლის გამოყენების შესახებ, ასევე აღნიშნული წყლების შემდგომი მართვის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ნავთობსაცავის ტერიტორიაზე (საოპერაციო და არასაოპერაციო მოედნებიდან) წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების და მათი მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების შეკრებისთვის და შესაბამის გამწმენდ სისტემაში მიწოდებისთვის გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- ინფორმაცია სარეზერვუარო პარკში გაჟონვის საკონტროლო ჭის და სადრენაჟო სისტემის მოწყობის შესახებ;
- ობიექტის საკანალიზაციო სქემა, გენ-გეგმაზე დატანით;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე მოსაწყობი გამწმენდი სისტემისა და ნავთობდამჭერის შესახებ, გამწმენდი და ნავთობდამჭერი ნაგებობების პარამეტრების, საპასპორტო მონაცემების (მათ შორის წარმადობების) და გაწმენდის ეფექტურობის მითითებით/დასაბუთებით;

- **დაზუსტებული ინფორმაცია** ჩამდინარე წყლების ჩაშვების ობიექტის - ე.წ სპეციალური ტბორის შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია: სპეციალური ტბორის (პარამეტრების მითითებით) მოწყობის, ჩამდინარე წყლები ტბორში ჩაშვების მიზანშეწონილობის და დაგროვილი წყლის შემდგომი მართვის საკითხების შესახებ. ამასთან განხილულ იქნას წყალჩაშვების სხვა ალტერნატიული ვარიანტები (ხოლო ჩამდინარე წყლების ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვების შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ზღჩ-ს ნორმების პროექტი);
- ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების შესაძლო შემადგენლობის შესახებ, გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდგომ;
- ინფორმაცია ხანძარსაწინააღმდეგო წყლების შესახებ, მათ შორის ხანძარსაწინააღმდეგო რეზერვუარის და შესაბამისი მილგაყვანილობის შესახებ;
- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ავარიული რისკების შეფასების შესახებ. მათ შორის, ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების აღწერა (ამასთან, ხანძარსაწინააღმდეგო ქაფის სადგურის არსებობის შესახებ ინფორმაცია);
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობის (მათ შორის ადგილობრივების წილის), ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში ობიექტის ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების გეგმა;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ (გენ-გეგმაზე მითითებით);
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიეო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- გზშ-ის ეტაპზე საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ წარმოდგენილ უნდა იქნეს საპროექტო ტერიტორიის საკუთრების ან/და სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
  - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის რაოდენობრივ-ხარისხობრივი მაჩვენებლები და გაბნევის ანგარიში;
  - ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები (საწვავის მიღების დროს მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის შემცირების ღონისძიებები);
  - ინფორმაცია სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების შესახებ. იდენტიფიცირებული წყარო(ები)დან სუნის გავრცელების შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებები;
  - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;

- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება), ასევე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია ხმაურის გამომწვევი ძირითადი წყაროების და მათი მუშაობის დროის/ხანგრძლივობის შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე/გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. **განისაზღვროს სარეზერვუარო პარკის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის ფარგლებში ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაზიანების მაღალი რისკის უბნები და შემუშავდეს დაზიანებისაგან დაცვის შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა;**
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე. ამასთან, ინფორმაცია დამაზიანებელი ნივთიერებების ავარიული დაღვრის შემთხვევაში მათი ღრმა ფენებში გავრცელების და შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, ზედაპირული წყლების ობიექტების დაზიანების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ინფორმაცია ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- ნავთობპროდუქტების სატრანსპორტო გადაზიდვებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, როგორც 500 მ რადიუსში, ისე მის მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იქნეს სატრანსპორტო ოპერაციებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასთან/უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელ გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;

- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. საკითხები/შენიშვნები, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის N65 დადგენილებით დამტკიცებული „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნები. ამასთან, აისახოს აღნიშნული რეგლამენტით განსაზღვრული მოთხოვნების გათვალისწინების შესახებ ინფორმაცია (ცხრილის სახით);
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობა-ოპერირების ფაზებზე ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი საცხოვრებელი განაშენიანების საზღვარზე - 0,990 კმ, არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს. სკოპინგის ანგარიშიდან ასევე დგინდება, რომ უახლოეს მოსახლემდე მანძილი 690 მ-ს შეადგენს. შესაბამისად აღნიშნული საკითხი, უახლოეს მოსახლემდე მანძილის დაზუსტების საფუძველზე, გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ შესწავლა-შეფასებას, მოსალოდნელი ემისიების დაზუსტებული რაოდენობრივ-ხარისხობრივი მახასიათებლების მითითებით. მნიშვნელოვანია, ასევე ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება მოხდეს უახლოეს მოსახლემდე მანძილის დაზუსტების საფუძველზე;
- სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 690 მეტრის მანძილით, თუმცა ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრიდან 560 მეტრში ასევე ფიქსირდება შენობა-ნაგებობა, რომლის ფუნქციური დატვირთვა საჭიროებს დაზუსტებას;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული საპროექტო ტერიტორიის ხე-მცენარეების აღრიცხვის უწყისის თანახმად, აღნიშნულ ტერიტორიაზე წარმოდგენილია სხვადასხვა სახეობის ხე-მცენარე, მათ შორის კაკალი. მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში აისახოს ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან (არსებობის შემთხვევაში), წარმოდგენილი უნდა იქნას საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილ მცენარეთა სახეობების მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად გარემოდან ამოღების შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს სატუმბი სადგურების შესახებ ინფორმაცია, ტიპის, წარმადობისა და სხვა საპროექტო მახასიათებლების მითითებით;
- სკოპინგის ანგარიშის ტექსტობრივ/შინაარსობრივ ნაწილში არ არის აღწერილი ყველა საპროექტო ინფრასტრუქტურა, რაც დოკუმენტში წარმოდგენილ გენ-გეგმაზეა მოცემული (მაგ: დიზ-გენერატორი, არტეზიული ჭა), რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა გათვალისწინებულია ე. რუსთავის დასუფთავების სამსახურის მიერ, რაც ობიექტის საპროექტო ადგილმდებარეობის (გარდაზნის მუნიციპალიტეტი) გათვალისწინებით, გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;

- სკოპინგის ანგარიშში (გვ.25 და გვ.35) ნავთობსაცავის წლიური ტვირთბრუნვის შესახებ მოცემულია ურთიერთსაწინააღმდეგო ინფორმაცია, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
  - სკოპინგის ანგარიშში (გვ 59) მითითებულია, რომ დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისთვის შერჩეული ტერიტორია შპს „ველის“ საკუთრებაშია, რაც საჭიროებს დაზუსტებას, ვინაიდან საპროექტო ტერიტორია წარმოადგენს შპს „დეკა ინვესტის“ საკუთრებას;
  - სკოპინგის ანგარიში მოიცავს ტერმინოლოგიურ უზუსტობებს, ტექნიკურ ხარვეზებს და ურთიერთსაწინააღმდეგო შინაარსის წინადადებებს, ამასთან სკოპინგის ანგარიშის ზოგიერთი ქვეთავის შინაარსობრივი ნაწილი წარმოდგენილია აწმყო დროში (იმის მიუხედავად, რომ სკოპინგის ანგარიში დაგეგმილ საქმიანობას ეხება), რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს კორექტირებას და დაზუსტებას;
  - გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები;
- ❖ გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და (ქვე)თავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „პეტროლჰაბის“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება 9 000 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციას, სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.